

**VERSLAG VAN DE VERGADERING VAN DE COMMISSIE RUIMTE EN GROEN,
GEHOUDEN OP 14 JUNI 2004 IN HET GEMEENTEHUIS VAN VEENENDAAL**

Aanwezig:

Dhr. M. van de Groep (CU), voorzitter, dhr.dr. R. Bisschop (SGP), mw.drs. A.J. Dekker (D66), mw. Dekkers (CDA), mw. P. Doornenbal-van der Vlist (CDA), dhr.drs. C. de Heer (CU), dhr. J.F.M. Kloppenborg (GL), mw. J.C. Kramer (PvdA), dhr. G.M. Puffers (LPF), dhr.mr. J.G.M. Reerink (PvdA), dhr. P. Seldenrijk (CDA), dhr. J.L.N. Schreurs (PvdA), dhr. B. de Vogel (VVD), dhr. drs. R.E. de Vries en dhr. ir. B.A. Witteman;

Afwezig:

Dhr.drs. W.J. Bos, mw. A.J.M. van Dongen (GL), mw. A. Jonkers-Cornelisse (SP), dhr. C.J. van Kranenburg (CU), dhr.drs. T.G.P.M. Ruijs (CDA), dhr. S.D. Swane (VVD) en dhr.drs. R. Vis (GL);

Van ambtelijke zijde aanwezig:

Dhr. L.C.A.W. Graafhuis (adjunct-griffier), mw. B. Vet (commissiesecretaris) en mw. G. van Weerd (verslag).

De voorzitter opent deze themabijeenkomst van de commissie Ruimte en Groen in het kader van het streekplan 2005-2015. De volgende onderwerpen zullen worden belicht:

- a. *Reconstructie Gelderse Vallei/Utrecht Oost*
- b. *WERV (Wageningen, Ede, Rhenen, Veenendaal).*

a. RECONSTRUCTIE GELDERSE VALLEI/UTRECHT OOST

De voorzitter geeft het woord aan de heer A. de Kruijf, secretaris van de Reconstructiecommissie.

De heer De Kruijf gaat aan de hand van sheets, die als bijlagen bij dit verslag worden gevoegd, op het volgende in:

Flankerende wetten:

- Stankwet
- Ammoniakwet

De reconstructie zoneringsgebieden (van de intensieve veehouderij)

De landbouwontwikkelingsgebieden (waar het primaat bij de landbouw ligt)

De extensiveringsgebieden (waar de intensieve veehouderij op termijn niet meer mag plaatsvinden)

De verwevingsgebieden

- geen nieuwvestiging
- wel functieverandering
- landgoederen: accoord, mits..

Waterbergingsgebieden (alleen door natuurlijke omstandigheden)

Robuuste verbindingszone tussen de Heuvelrug en de Veluwe

Functieverandering

Op termijn zullen er van de 4200 agrarische bedrijven in het reconstructiegebied 2000 gaan verdwijnen. Functieverandering naar wonen of agrarische bedrijvigheid is mogelijk.

Verskil met lopende projecten:

- a. het plan werkt door in de ruimtelijke ordening en in het streekplan
 - integrale zonering
 - beleid nieuwe landgoederen
 - beleid ten aanzien van functieverandering.
- b. doorwerking naar bestemmingsplannen
Na vaststelling van het streekplan, werkt de integrale zonering voor de intensieve veehouderij door in de bestemmingsplannen.

Maatregelen zijn nodig voor:

- de landbouw
- natuur en landschap
- water en milieu
- recreatie.

In te zetten instrumenten zijn:

- herverkaveling
- kavelruil
- onroerend goed bank
- overige projectontwikkeling

In het uitvoeringsprogramma worden de benodigde financiële middelen gekoppeld aan de uitvoering van het plan gedurende een periode van vier jaar.

Vervolgens gaat de heer M. Glastra, medewerker van Het Utrechts Landschap, aan de hand van sheets in op de groene en rode ontwikkelingen in Zuid-oost Utrecht.

De groene organisaties steunen het reconstructieplan, vooral waar het gaat om:

- de realisering van een volledige ecologische hoofdstructuur
- het tot stand brengen van robuuste verbindingen.

Wel zijn er punten van aandacht, zoals:

- de zonering; toename van intensieve veehouderij moet worden tegengegaan
- de waterberging, met name in de zeer waardevolle, maar ook kwetsbare natuurgebieden kan inundatie met een slechte waterkwaliteit ernstige gevolgen hebben.
- de zuidelijke robuuste verbinding mag niet vergeten worden.
- de financiering; 97% van de maatregelen moeten via reguliere middelen worden bekostigd. Veel zorg is er over de vraag of dat wel haalbaar zal zijn.
- De robuuste verbinding vanuit de Veluwe moet aansluiten op een robuuste structuur op de Heuvelrug. Nadrukkelijk stelt spreker dat een robuuste verbinding niet alleen het transport van fauna bevordert, maar meerdere doelen dient.
- Recreatie; het is de vraag of er wel voldoende financiële middelen zijn om ondernemers te steunen, die recreatieve ontwikkelingen in gang willen zetten.
- De EHS in de Vallei is versnipperd, maar het reconstructieplan biedt mogelijkheden tot herstel.
- De robuuste verbindingen moet duidelijk in het streekplan verankerd worden.

Naar aanleiding van diverse vragen, laten mevrouw A. van Biezen, provinciaal medewerker Reconstructie Gelderse Vallei Utrecht Oost, alsmede de heer De Kruijf het volgende weten:

- De ecologische verbindingzones worden in het streekplan geregeld. Echter, in het ontwerpstreekplan is nog geen kaart opgenomen van de ecologische verbindingzones. Nu er financiën beschikbaar zijn voor de aanleg van robuuste verbindingzones, zal er alsnog een kaart met die zones aan het streekplan worden toegevoegd.
Het reconstructieplan wordt later vastgesteld dan het streekplan. Derhalve moeten de robuuste verbindingzones reeds in het streekplan geregeld worden. Deze gelden ook voor de waterbergingsgebieden. Een en ander zal t.z.t. ter vaststelling van de provinciale staten worden voorgelegd.
 - Het uitvoeringsprogramma wordt tegelijkertijd met het reconstructieplan vastgesteld. Inmiddels heeft het rijk weer de nodige financiën toegezegd, echter, een en ander komt gefaseerd beschikbaar. Vragen zijn er nog steeds over de boerderijverplaatsingen, ecologische verbindingzones en varkensvrije zones.
 - De provincie Utrecht zet niet “alles op slot”. De huidige bescherming als gevolg van de reconstructie heeft wel een bouwblokslot tot gevolg.
 - Van belang is het om nu voortvarend met de reconstructie aan de slag te gaan en te tonen dat het hier om een geloofwaardig plan gaat. De verdere planvorming moet met kracht ter hand worden genomen.
 - De voorbereidingsbescherming heeft uitsluitend betrekking op het bouwblok, maar niet op recreatiebedrijven. De provincie heeft met gemeenten overleg gevoerd over de vraag wanneer de voorbereidingsbescherming moet ingaan. Aangezien er geen grote bouwplannen op stapel staan, en het aantal aanvragen beperkt is, lijkt voorbereidingsbescherming nu nog niet nodig.
 - Het plan zal alleen op bescheiden schaal planschade tot gevolg hebben.
 - Ammoniakwet: de commissie heeft de robuustheidsbenadering binnen het gebied gevolgd. Wanneer de Tweede Kamer ook de Habitatrichtlijnen wil gaan volgen, dan zal dat meer gevolgen hebben voor de reconstructie. Indien het beleid rigoures zal worden gewijzigd, dan zal het zeker nodig zijn om de kaart nogmaals onder de loep te nemen.
 - De Ruimte voor Ruimte regeling kent 2 scenario's:
 - * de 1 op 1 benadering: sloop en terugbouw op locatie;
 - * sloop van opstallen en terugbouw in geclusterde vorm op een andere locatie. Dit vereist voorfinanciering van de provincie.
- Het reconstructieplan voorziet in de provincie Utrecht vooral in de eerste benadering omdat deze meer kans op succes biedt.
- Gebieden met een wankle EHS-status (Rumelaar/Broekerbos) blijven natuurgebieden en worden gelijk gesteld aan overige groengebieden die in de reconstructiewet genoemd worden, zonder zuurbescherming.
 - De ammoniakwetgeving wordt aan de EHS gekoppeld. Zuurbescherming kan alleen verdwijnen, wanneer een gebied uit de EHS wordt gehaald. Deze maatregelen zijn nodig, om de landbouwontwikkelingsgebieden perspectief te bieden.

b. WERV

De heer Sanders, wethouder RO van de gemeente Veenendaal en coördinator voor WERV, laat het volgende weten;

In 1999 kwam naar voren dat de regio zich, met het oog op de Vijfde Nota RO op de kaart wilde gaan zetten. Dat heeft tot gevolg gehad dat het regionale samenwerkingsverband WERV ook in de Vijfde Nota RO werd opgenomen.

De betrokken vier gemeenten (Wageningen, Ede, Rhenen, Veenendaal), hebben met elkaar een RO-convenant afgesloten dat in 2001 werd vastgesteld. In het convenant wordt ingegaan op behoud en versterking van het Binnenveld en op ontwikkelingen rond welzijn, recreatie, mobiliteit e.d.

WERV is gebaseerd op vrijwillige samenwerking hetgeen zowel als een sterkte maar ook als een zwakte kan worden aangemerkt; echter, de samenwerking mag niet vrijblijvend zijn.

Het begrip “complementariteit” ligt binnen WERV nogal moeilijk, bv. wanneer het gaat om afstemming van het voorzieningenniveau per gemeente.

De vier wethouders RO hebben zitting in het DB van WERV. Er is inmiddels een projectagenda tot stand gekomen, met o.a. een volkshuisvestingsplan en een gezamenlijke woonverordening. De vier gemeenten zijn daarover in gesprek met acht woningbouwcorporaties.

In WERV is ook een organische groei merkbaar op het gebied van samenwerking in de zorg, volkshuisvesting en cultuur.

In 2002 en in 2003 is er een regionale structuurvisie opgesteld. De provincies Gelderland en Utrecht zijn daarbij zowel bestuurlijk als ambtelijk betrokken. Wel moet hem van het hart dat de provincie Gelderland zich aanzienlijk actiever opstelde dan de provincie Utrecht.

In de regionale structuurvisie wordt een doorkijk naar 2030 geboden. Het is niet onmogelijk dat dit op onderdelen op gespannen voet komt te staan met het streekplan.

De gemeenteraad van Veenendaal heeft zijn bedenkingen over de regionale opvangtaak van de gemeente, zoals verwoord in het ontwerpstreekplan, reeds naar het college van G.S. gezonden.

Gewezen is op de beperkte fysieke ruimte. Te makkelijk wordt door de provincie gesteld dat er binnen WERV terzake naar een oplossing moet worden gezocht. Veenendaal verwacht dat de provincie concreet gaat meedenken om de opvangtaak fysiek gestalte te geven. Veenendaal wil bij de provincie Utrecht blijven. Veenendaal is actief betrokken bij het Z.O.-Utrechts model en vormt feitelijk een scharnier tussen WERV en Z.O.-Utrecht.

Voorts wijst hij erop dat er op de Utrechtse Heuvelrug nog geen organische vorm van samenwerking aanwezig is, zoals dat bij WERV wel het geval is.

De heer Bisschop gaat uitvoerig in op de historische achtergronden van de gemeente Veenendaal. Het gemeentehuis, waar men zich nu in bevindt, bevindt zich 2 meter onder het maaiveld; in de loop der eeuwen is er in dit gebied twee meter turf afgegraven. Hier bevindt men zich in Stichts Veenendaal, maar ook bestaat er een Gelders Veenendaal: autochtonen weten exact waar zich de grens tussen beide bevindt.

Historische verhoudingen en gebeurtenissen spelen, vaak onder de oppervlakte mee, ook in WERV-verband.

Spreker memoreert dat destijds het streekverband Z.O.-Utrecht werd opgetuigd. De besluiten waren wel rechtsgeldig, hoewel de democratische legitimatie daarvan niet altijd duidelijk was. Het streekverband werd daarna weer “opgedoekt”. Er bleek toch behoefte te blijven aan het verwoorden van het gemeenschappelijk belang. En zo is WERV begonnen; als een categoriale gemeenschappelijke regeling voor het Binnenveld, de infrastructuur en de economische ontwikkelingen. WERV ontwikkelde zich vervolgens tot een samenwerking in streekverband.

Spreker zegt toe dat de commissie REG de projectagenda van WERV in afschrift zal ontvangen. Discussie is gaande over de regionale structuurvisie WERV die een doorkijk op langere termijn biedt. Veenendaal heeft voor Z.O.-Utrecht een regionale opvangfunctie maar participeert ook in WERV, hetgeen hier en daar een spanningsveld oproept. Het is de vraag of Veenendaal zich primair op WERV óf primair op Z.O.-Utrecht moet concentreren. Ook dit vraagstuk is nog volop in discussie. Hoe dan ook is duidelijk dat de samenwerking in WERV meer moet opleveren dan de som der delen

Mevrouw Doornenbal vraagt of de gemeente Veenendaal een provinciale grenscorrectie wenselijk acht.

De heer Sanders antwoordt dat een grenscorrectie alleen mogelijk is, wanneer gemeenten daartoe gezamenlijk bereid zijn. Wel zou het een goede zaak zijn wanneer er aan de westkant van Veenendaal, en niet alleen aan de oostkant, ruimte voor woningbouw zou gaan ontstaan. Terzake verwijst hij ook naar Woudenberg, Scherpenzeel en Renswoude. In 2017 heeft Veenendaal zijn fysieke grenzen bereikt, en daarop moet tijdig worden geanticipeerd. Overigens wil Veenendaal bij de provincie Utrecht blijven.

De heer Bisschop merkt op dat duidelijk moet gaan worden wat het perspectief ná 2015 gaat worden. Een grenscorrectie sluit hij op voorhand niet uit.

Mevrouw Dekker proeft in de discussie een zekere ambivalentie; is Veenendaal Gelders of Utrechts en zijn provinciale grenzen nu belemmerend of bevorderend? Zij heeft de indruk dat een grenscorrectie op dit moment niet bijdraagt aan een oplossing.

De heer Sanders geeft nogmaals aan dat grenscorrecties door gemeenten moeten worden gedragen. Z.i. is een duurzame oplossing alleen mogelijk, wanneer de positie van de regiogemeenten bij de discussie wordt betrokken.

De heer Bisschop zet uiteen dat provinciegrenzen in WERV niet als een echte belemmering worden ervaren. Binnen WERV is er zeker bereidheid tot samenwerking. In het streekplan van de provincie Utrecht wordt aangegeven dat er na 2015 in WERV-verband oplossingen moeten worden gezocht voor woningbouw. Echter, Veenendaal staat op het standpunt dat oplossingen, in relatie tot taakstellingen die door de provincie Utrecht worden opgelegd, primair in ZO-Utrecht moeten worden gezocht. Spreker verwacht dat de provincie Utrecht actief naar oplossingen gaat zoeken.

De heer Reerink verwijst naar een persbericht dat in december 2003 werd uitgebracht, waarin melding werd gemaakt van het op termijn realiseren van 30.000 woningen in WERV-verband. Hij vraagt dienaangaande om een toelichting.

De heer Sanders antwoordt dat er, afhankelijk van bepaalde scenario's, een potentie is om 30.000 woningen in het gebied te bouwen, mits het regionale samenwerkingsgebied vanuit Den Haag meer gestalte krijgt en zo een succes kan worden. Het samenwerkingsverband krijgt dan de mogelijkheid om werkgelegenheid, woningen en recreatie naar zich toetrekken, vanuit Utrecht en Gelderland. Overigens zijn er ook andere scenario's denkbaar.

De heer Kloppenborg vraagt of de reconstructie spanningen gaat opleveren met de gemeentelijke ambities voor volkshuisvesting en de stedenbouwkundige invalshoeken.

De heer Sanders verwijst terzake naar de reactie van WERV op het reconstructieplan.

Er ligt op de langere termijn wel een spanningsveld ten aanzien van de reconstructie; vooral ten noorden van de A12 liggen zoekgebieden ná 2015 (nabij Ederveen).

De heer Reerink memoreert dat de gemeente Veenendaal, in tegenstelling tot de provincie Utrecht, perspectief ziet in de Pon-lijn. Hij vraagt waarom Veenendaal dit perspectief niet nader heeft onderzocht en ingevuld.

De heer Sanders merkt op dat de gemeente Veenendaal de nodige vragen had over de diepgaandheid van de studie terzake van de provincie Utrecht. Amersfoort is de tweede stad van de provincie Utrecht. Veenendaal is nu nog de vierde stad van de provincie, maar wordt binnenkort mogelijk de derde. Het is heel logisch om tussen Amersfoort en Veenendaal een rechtstreekse OV-verbinding aan te brengen. Overigens moet zo'n verbinding breder worden benaderd, dan alleen vanuit het perspectief van mobiliteit en vervoerswaarde.

De heer Bisschop voegt eraan toe dat WERV streeft naar hoogwaardige onderlinge vervoersverbindingen. Ook in dat licht bezien heeft de Pon-lijn prominente waarde.

De heer De Heer is het daarmee niet eens. Hoe beter de ring in WERV functioneert, hoe minder er behoefte zal bestaan aan de Pon-lijn. De heer Bisschop betwijfelt dit.

De heer Reerink vraagt of Veenendaal zelf een studie naar de Ponlijn gaat uitvoeren.

De heer Sanders antwoordt dat er in WERV-verband is afgesproken dat er opnieuw een onderzoek, maar dan met een brede insteek, naar de Pon-lijn zal worden uitgevoerd. Gesprekken met het DB van Amersfoort worden hierover gevoerd. Veenendaal moet het initiatief nemen om niet alleen de provincie Utrecht, maar ook Amersfoort en Leusden te overtuigen van de waarde van de Pon-lijn. Overigens komt het onderzoek in WERV-verband, naar de vervoerswaarde van de Pon-lijn, niet in 2004 maar later aan bod.

Voorts zet de heer Sanders uiteen dat WERV tot 2015 nauwelijks of geen problemen heeft met het streekplan van de provincie Utrecht. Pas daarna komen er knelpunten in zicht.

De heer Streng heeft destijds toegezegd dat hij zou nagaan of er ten aanzien van punt 3.5 uit het streekplan een nadere omschrijving van de knelpunten aangaande de regionale opvang mogelijk zou zijn, echter, daarover heeft de gemeente Veenendaal niets meer vernomen.

De voorzitter gaat ervan uit dat er in de Nota van Beantwoording door G.S. op voornoemd punt zal worden gereageerd.

De heer Bisschop voegt eraan toe dat de gemeente Veenendaal terzake een strategische uitspraak van GS verwacht, zodat het beleid op lokaal niveau daarop kan worden afgestemd.

De voorzitter rondt de discussie af.

Hij dankt de heren De Kruijf, Glastra, Sanders en Bisschop voor hun inleidingen en sluit vervolgens de vergadering.

**Wijzigingsvoorstel bij het verslag van de statencommissie REG van 14 juni 2004 te Veenendaal
Thema Reconstructie en WERV**

De heer Bisschop: blz 4

Eerste alinea van zijn bijdrage schrappen. (tekst over historische achtergronden van de gemeente Veenendaal).